

majesteitelijk opbloede; wat beteekent die zee van klanken, die nu eens dondert in haar toemelooze woede, dan weer kalm ruischt in stil gepeins of in vroom gebed? Kortom, wat wil de figuur van Beethoven zeggen in de geschiedenis der muziek, wat was zijn daad in zijn dadenrijken tijd?

Immers het was toen een groote tijd. Groote mannen leven in een grooten tijd. Zij verpersoonlijken als het ware hun tijd, en daarom noemt men ook dien tijd naar hen. Alles wat dan woelt en gist in menschenharten wordt met zulke mannen in verband gebracht. Men noemt hen de idealen der menschheid, ja men verheft ze tot goden.

* * *

Dieptreurig was de toestand, waarin Duitschland verkeerde in het begin der 18e eeuw. In alles is het afhankelijk van den vreemde, ook op het gebied der toonkunst. Totdat in 1740 Frederik de Groote de regeering aanvaardt, en Pruisen verheft tot één van Europa's eerste mogendheden. Hij kweekt in het Duitsche volk op het bewustzijn van zijn nationale beteekenis. Het is dezelfde tijd, waarin Klopstock zong zijn geestdriftige gezangen, die op Beethoven reeds in zijn jeugd zulk een invloed gehad heeft. Overal bespeurt men het ontwaken van een hooger bewustzijn, en een Schiller roept om bevrijding van druk, om vrijheid van denken. Daarom stort zijn Karl Moor zich in de donkere wouden, om deze benauwende wereld met al haar wanverhoudingen te ontvluchten. Men ziet het zwaarste onrecht in alle traditioneele vormen, al wat zweemt naar het conventionele moet uitgeroeid! Ook Goethe in zijn Egmont legt een kwaad bloot, dat reeds diep zijn wortelen sloeg in de menschelijke samenleving: het is het staatsbestuur niet in de eerste plaats tot heil voor het volk, maar tot persoonlijk voordeel voor den vorst. Vrijheid uit de kluisters van onnatuur is ook de grondtoon van zijn Prometheus, en niet het minst van zijn Faust.